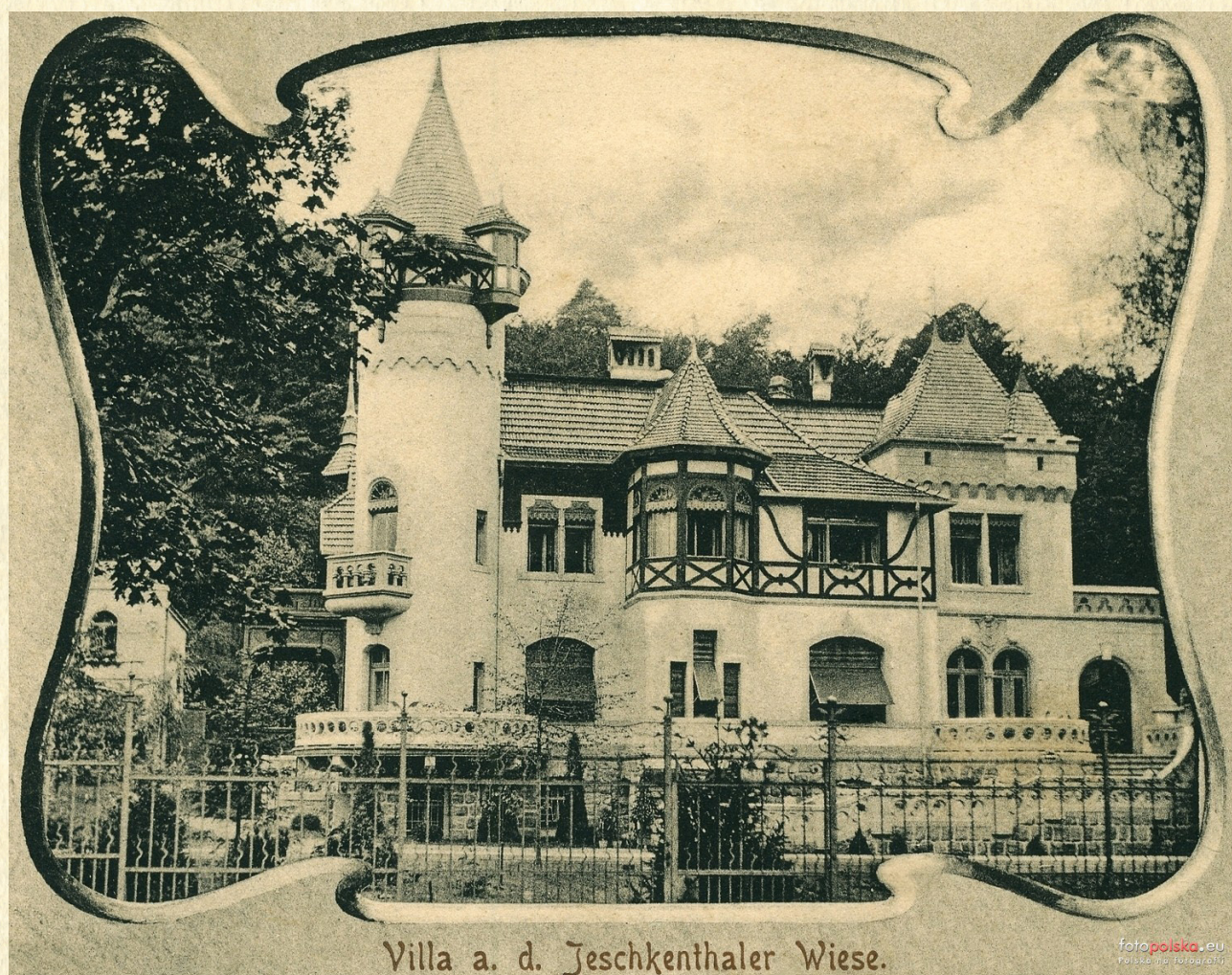

**PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH
DLA BUDYNKU PAŃSTWOWEJ AKADEMII NAUK PRZY
ULICY JAŚKOWA DOLINA 31 W GDAŃSKU
NR REJ.: 827z dnia 23.04.1977 roku**

Villa a. d. Jeschkenthaler Wiese.

fotopolska.eu
fotografie z polski

**Opracowała
mgr Magda Caban**

1. WSTĘP - DANE OBIEKTU

DANE INWENTARYZACYJNE

OBIEKT: budynek mieszkalny

MIEJSCOWOŚĆ: Gdańsk - Wrzeszcz

Działka nr 427, obręb 041

DATA POWSTANIA: XIX/XX wiek

OPIS: Obiekt oddziału Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku zlokalizowany jest na ul. Jaśkowa Dolina 31, działka nr 427 obręb 041, w dzielnicy Wrzeszcz, który wpisany została decyzją z dnia 23.04.1977 r. do Rejestru Zabytków Województwa Pomorskiego pod nr 827 (nowy 962). Budynek podpiwniczony posiada dwie kondygnacje nadziemne i poddasze użytkowe. Dach wielospadowy o konstrukcji drewnianej pokryty dachówką i papą termozgrzewalną. Ściany zewnętrzne z cegły pełnej gr. 38cm, elewacje pokryte tynkiem cementowo wapiennym, miejscowo boazerią, zdobione elementami architektonicznymi i szachulcami. Stropy drewniane, nad piwnicą strop ceramiczny na belkach stalowych, posadzki betonowe i podłogi drewniane wykończone parkietem i wykładzinami. Fundamenty betonowe i ceglane. Stolarka okienna i drzwiowa drewniana

POWIERZCHNIA ZABUDOWY: 434 m²

POWIERZCHNIA UŻYTKOWA WSZYSTKICH BUDYNKÓW: 600 m²

ILOŚĆ KONDYGNACJI: III

WPIS DO REJESTRU: NR REJ.: 827 Z DNIA 23.04.1977 ROK

2. KWERENDA ARCHIWALNA I ZARYS HISTORYCZNY ¹

Jedynym tekstem poświęconym odrębnie willi jest rys historyczny autorstwa A. Januszajtisa, opracowany na podstawie ksiąg adresowych, dotyczący właścicieli domu, zawarty w informatorze PAN. W pozostałych opracowaniach znajdują się jedynie wzmianki o willi. „Jaśkowa Dolina. Dolina jest dziś częścią Wrzeszcza, ale niegdyś należała do Piecek, stanowiących własność połączonych szpitali św. Ducha i św. Elżbiety. Zarządcy szpitali wydierżawiali je gdańskim bogaczom, którzy budowali sobie letnie rezydencje. Nazwa doliny pochodzi od Köhne-Jaskich, władających nią przez 200 lat. Według rodowej legendy wywodzili się z miasta Jassy w Mołdawii. Stąd miał się wziąć przydomek Jaski, pisany także jako Jaske, Jäschke lub Jeszke. Jako pierwszy przybył do Gdańska w 1519 r. Paweł Köhne „zwany Jaskim”, syn Jana i Barbary z Nizińskich i szybko wszedł w kręgi patrycjatu. Fortunę zrobił dzięki uzyskanemu w 1533 r. monopolowi na skup bursztynu w Prusach Książących. Pochowano go w 1564 r. w kaplicy św. Erazma w kościele Mariackim, gdzie do dziś przetrwało epitafium, ufundowane przez jego wnuków: Andrzeja – tajnego radcę elektorów brandenburskich i Izraela – gdańskiego rajcę, późniejszego burmistrza.

W 1616 r. Andrzej Köhne-Jaski kupił dwór w Pieckach wraz z doliną, którą zaczęto nazywać Jaśkową (Jeschken – później Jäschkenthal). W 1623 r. uruchomił w niej gospodę „dla obcych, zbłąkanych i podróżnych”. Po śmierci Andrzeja majątek odziedziczył Izrael. W 1639 r. ustanowił tzw. fideikomis: posiadłość stała się niezbywalna i niepodzielna.

W 1739 r. w tzw. Nowej Jaśkowej Dolinie, bliżej Wrzeszcza, powstała druga gospoda. W głębi doliny zaczęto organizować imprezy pod gołym niebem. Najtłoczniej bywało na Sobótkę – 23 czerwca. Do tańca przygrywali

fot. 1. Fragment planu z 1906 roku, strzałką zaznaczono napis Villa Freymann

http://wolneforumgdansk.pl/files/jakowa1914_130.jpg (13.03.2021)

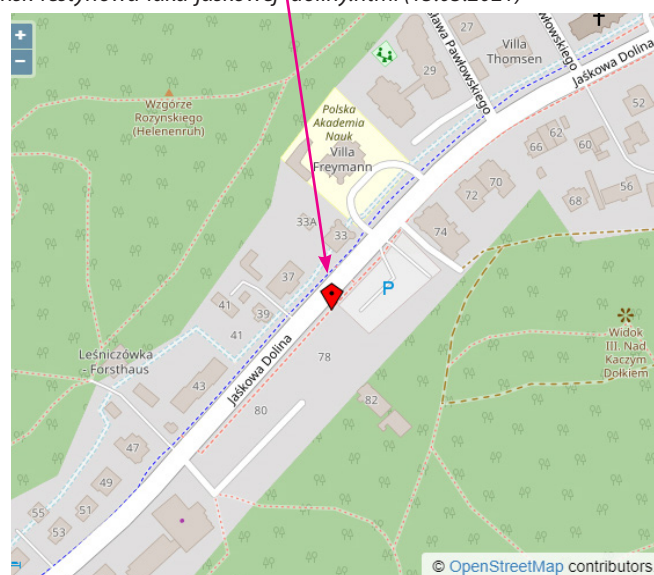
1. Anna Kriegseisen, Ewa Jachnicka, *Ekspertyza, konserwatorska dla tarasu przylegającego do elewacji tylnej willi Freymanna 1904-5*, Gdańsk 2019

2. Andrzej Januszajtis, *Z dziejów pałacyku przy Jaśkowej Dolinie 31*, http://gdansk.pan.pl/images/Informator_2017.pdf

fot. 2. Pocztówka, Festynowa Łąka Jaśkowej Doliny, w tle (zaznaczona niebieską strzałką) widoczny dach wieży willi Freymanna, obraz pochodzi z 1913 roku. https://muzeumpomorza.pl/resource/3016_gdansk-festynowa-laka-jaskowej-doliny.html (13.03.2021)

organiści od św. Ducha i św. Elżbiety. Pod koniec XVIII w. w Jaśkowej Dolinie pojawiły się kapele. W 1803 r. późniejszy gdański senator Jan Labes udostępnił publiczności tereny sąsiedniej Sobótki, z wysokim na 101 m Królewskim Wzgórzem, na którym urządził punkt widokowy. Wojny napoleońskie przerwały zagospodarowanie terenu; m.in. w 1813 r. uległa zniszczeniu dawna rezydencja Köhne-Jaskich. W rok później Jaśkową Dolinę wraz z Wrzeszczem włączono do obszaru miejskiego. W 1824 r. wznowiono festyny świętojańskie. Na tzw. Jaśkowej Łące założono parkiety do tańca, ustawiono huśtawki i maszt do wspinania. Powstały restauracje z ogródkami. W imprezach brało udział do 20 tysięcy ludzi. Mimo to przebiegały spokojnie. W 1832 r. miasto wykupiło tereny na Sobótkce i utworzyło park miejski – pierwszy taki w Europie! W 1837 r. dołączono do niego Jaśkowy Las po drugiej stronie doliny. Powstało 11 kilometrów ścieżek spacerowych, malownicze polanki i miejsca widokowe. Pojawiły się nazwy: wzgórza Heweliusza i Kopernika, ścieżka Filozofów, mosty Anielski i Diabelski. Przy wejściu stanął „Domek Leśniczego”, służący później gastronomii. W 1840 r., w 400. rocznicę drukarstwa, wydzielono Gaj Gutenberga z umieszczoną w altance prasą drukarską. W pół wieku później zastąpił ją pomnik Gutenberga – niedawno odtworzony. W organizowanych tutaj od 1857 r. Świątkach Pieśni brały udział tysiące śpiewaków. Na koniec w 1911 r. w zacisznej dolince, przy drodze od Leśnego Domku do Diabelskiego Mostu, otwarto Teatr Leśny o wspaniałej naturalnej akustyce, ostatnio przywrócony do życia. W drugiej połowie XIX w. w Jaśkowej Dolinie zaczęli się osiedlać milionerzy. Jednymi z pierwszych byli Steffensowie, z rodziny właścicieli Złotej Kamieniczki. Już w 1858 r. mieli tu dom letni, przebudowany później na piękną willę (dziś nr 15). Sąsiedni klasycystyczny dworek (nr 17) stoi prawdopodobnie na miejscu starszego założenia. Za neogotyckim pałacem radcy Schreya z 1899 r. (nr 19) odgałęzia się ul. Parkowa z bajkową rezydencją architekta Johanna Friedricha Henkenhafa, twórcy m.in. hotelu Viktoria w Amsterdamie i współtwórcy Domu Kuracyjnego w Scheweningen, a u nas Domu Kuracyjnego na Helu, zniszczonego niestety w czasie ostatniej wojny, oraz gdańskich kamienic na Stągiewnej i Łąkowej. W całej okolicy zachowało się wiele will o dużej wartości architektonicznej i historycznej. Willa Freymanna. Jedną z nich jest pałacyk, noszący niegdyś nr 10, potem 14/15, dziś 31, o niezwyklej architekturze:

fot. 3. Aktualna mapa ukazująca miejsce gdzie znajdowała się Festynowa Łąka Jaśkowej Doliny https://muzeumpomorza.pl/resource/2988_gdansk-jaskowa-dolina-noca.html (13.03.2021)

murowany parter, piętro w różnych odmianach ryglówki, malownicze wykusze, półokrągłe balkoniki, a na rogu baszta, zwieńczona niegdyś stożkowym hełmem. Ryglowy szczyt skopiowano chyba z Domku Leśniczego, basztę (dziś bez hełmu) – z pałacyku Henkenhafa przy ul. Pawłowskiego, oryginalne są dachy o skomplikowanych kształtach i okna, wśród których trudno znaleźć więcej niż dwa jednakowe! Dawne zdjęcia pokazują pierwotną postać, bogatszą niż dziś, zasługującą na pełne przywrócenie. Patrząc na takie dziwo chcemy wiedzieć, kto i kiedy je zbudował. Według spisu zabytków willa powstała w roku 1882. Właścicielką działek od nr 9 do 13 (dziś byłoby to 27 do 33) była wówczas wdowa Schultz, rencistka, utrzymująca mieszkania letniskowe. Okazały obiekt, odpowiadający dzisiejszemu pałacykowi nr 31, zaznaczono po raz pierwszy na planie Wrzeszcza z roku 1906, z napisem: Willa Freymanna. Według ksiąg adresowych w roku 1897 właścicielem parceli przy Jäschkenthaler Weg nr 10 był kupiec C. Freymann. Alfabetyczny spis mieszkańców podaje bliższe szczegóły: „Kupiec Caspar Freymann, handel rękodziełem i artykułami mody, współwłaściciel firmy Bracia Freymannowie przy Targu Węglowym”. Drugim właścicielem był brat Caspara – Max Freymann, zamieszkały przy Garbarach 6. Ów Max, występujący

fot. 4. Poczтівka z 1902 roku przedstawiająca willę Freymanna
https://muzeumpomorza.pl/resource/3010_gdansk_willa-freymann.html (13.03.2021)

także jako Moses, pojawia się wcześniej, w roku 1884, pod adresem Korzena 3, ale firma obu braci przy Targu Węglowym już istniała. Caspara uwzględniano w zapisach adresów od roku 1890 – początkowo pod imieniem Carl, nie ulega jednak wątpliwości, że to ten sam. Max w 1900 r. był już rencistą (w 1913 zmarł), mieszkał przy Długim Targu 18, potem przy Podwalu Przedmiejskim 40. Na Targu Węglowym nr 27-29 bracia wybudowali w 1905 r. zgrabny neorenesansowy dom towarowy. Działał aż do zniszczenia w 1945 r. W roku 1907 Caspar Freymann też już był rencistą. Tuż przedtem pojawia

fot. 5. Poczтівka z 1902 roku przedstawiająca willę Freymanna, widoczne oryginalne zadaszenie wieży, murowane balkony oraz rolety i karkizy. Stolarka okienna oraz drzwiowa jest ciemna (podczas przeprowadzonych badań stwierdzono istnienie zieleni).
https://okruchykultury.pl/wp-content/uploads/2019/03/Polska_Akademia_Nauk_oGdansk_784151_Fotopolska-Eu.jpg 04.10.2020)

fot. 6. Pocztownka z widokiem na willę Freymanna, Wydana: Leipzig 1906, nadana w dniu 04.12.1909.
<http://drtrenkler.pl/pocztowki/kategorie/1-regiony/pomorskie/gdansk/wrzeszcz/#pocztowka=danzig-langfuhr-jaeschkentaler-wiese-dzg-116> (13.03.2021)

fot. 7. Pocztownka (zdjęcie kolorowane) z widokiem na willę Freymanna, Wydana w 1907 roku, nadana w dniu 11.07.1911.
<http://drtrenkler.pl/pocztowki/kategorie/1-regiony/pomorskie/gdansk/wrzeszcz/#pocztowka=danzig-langfuhr-jaeschkentaler-wiese-dzg-116-2> (13.03.2021)

fot. 8. Willa Freymanna w 1979 roku. Widoczna przebudowana wieżyczka willi i brak jej zadaszenia, rozebrano murowane balkony i tarasy. Stolarka okienna pomalowana jest na brązowo.

<https://images81.fotosik.pl/801/481a19a232c31d2bmed.jpg>

się na planach obiekt przy Jaśkowej Dolinie, nazwany jego willą. Musiał być dopiero co zbudowany. Przemawia za tym także oznaczenie parceli od roku 1902 podwójnym numerem: „Jaśkowa Dolina 9/10: Freymann, kupiec, wł., M. Majewski, gospodyni.” Wynika z niego, że właściciel nr 10 dokupił nr 9. W 1904 r., po ogólnej zmianie numeracji ulicy, był to nr 14/15. Ze spisu mieszkańców z tego oku dowiadujemy się, że „Caspar Freymann, kupiec, właściciel firmy Bracia Freymann, Wrzeszcz, Jaśkowa Dolina 14/15” miał już w swojej willi telefon, nr 1076. Na podstawie wszystkich tych informacji można sądzić, że wymieniona w spisie zabytków (bez podania źródła) data 1882 dotyczy raczej poprzednich „mieszkań letniskowych”, albo dzisiejszej oficyny. Pałacyk Freymanna powstał raczej później, zapewne w latach 1904-1905, być może w wyniku ich przebudowy, co by tłumaczyło jego „posklejaną” postać. Do 1911 roku spisy wymieniają w willi oprócz właściciela zawsze jakąś przedszkolankę lub „pannę do dzieci”. W roku 1912 są zamiast niej: „dama domu” (gospodyni), dozorca i woźnica. Freymann figuruje jako właściciel willi jeszcze w roku 1918. W 1920 była już własnością Banku Bałtyckiego (Baltische Bank). Kolejnym właścicielem był fabrykant, późniejszy konsul republiki Haiti – Louis Luchtenstein (1924), a po nim kupiec handlujący drewnem – Helmut Koschnick (1942). Dziś willa należy do Polskiej Akademii Nauk.

fot. 9. Willa Freymanna w 1979 roku. Widoczne uszkodzenia elewacji. <https://images84.fotosik.pl/801/0f32d0c06c23bb27med.jpg>

fot. 10. Elewacja frontowa willi - siedziba Polskiej Akademii Nauk. (marzec 2021) fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 11. Elewacja frontowa - widoczne wtórne kraty okien strefy przyziemia (wykonane z prętów wzorem naśladujące oryginalne kute). fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 12. Wykusze - na oknach widoczne oryginalne metalowe zdobienia okien, przy zielonkawej stolarnie stanowiły spoiste obramienie ościeży. fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 13. Taras elewacji frontowej - fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 14. Wieżyczka willi. fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 15. Elewacja frontowa wraz z wieżyczką, w oknach górnej kondygnacji założono wtórnie odeskowanie oraz usunięto ozdobne elementy ościeży okiennych. fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 16. Elewacja boczna, balkon po wojnie przerobiony z pierwotnego drewnianego tarasu. fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 17. Elewacja tylna, fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 18. Elewacja tylna willi - widoczne ościeża okienne sali konferencyjnej oraz oryginalne odeskowanie elewacji.
fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 19. Elewacja tylna willi. Widoczny fragment pergoli oraz tarasu.
fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 20. Taras wraz z pergolą. fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 21. Elewacja boczna z widocznym tarasem , fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 22. Elewacja boczna, betonowe schody wejścia głównego.
fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 23. Elewacja frontowa, wejście główne.
fot. M. Caban, marzec 2021

fot. 24. Wykusz szachulcowy. Widoczna destrukcja farby pokrywającej drewno oraz zniszczone okapniki stolarki okiennej, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 25. Okno frontowe strefy przyziemia, wtórna krata wykonana z prętów zbrojeniowych formą przypominającą oryginalne kute ze stali, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 26. Okna elewacji frontowej pierwszego piętra, widoczne wtórne odeszkowanie oraz brak oryginalnych metalowych zdobień znajdujących się pierwotnie u szczytu gładzi marzec 2021 rok.

fot. 27. Fragment elewacji szachulcowej z widoczną destrukcją farby oraz tynków, stan 2020 rok. fot. M. Caban

fot. 28. Tymczasowy odpływ wody opadowej z tarasu frontowego, marzec 2021.

fot. 29. Widoczne zawilgocenie ściany, wykwyty solne, łuszcząca się farba elewacyjna, marzec 2021

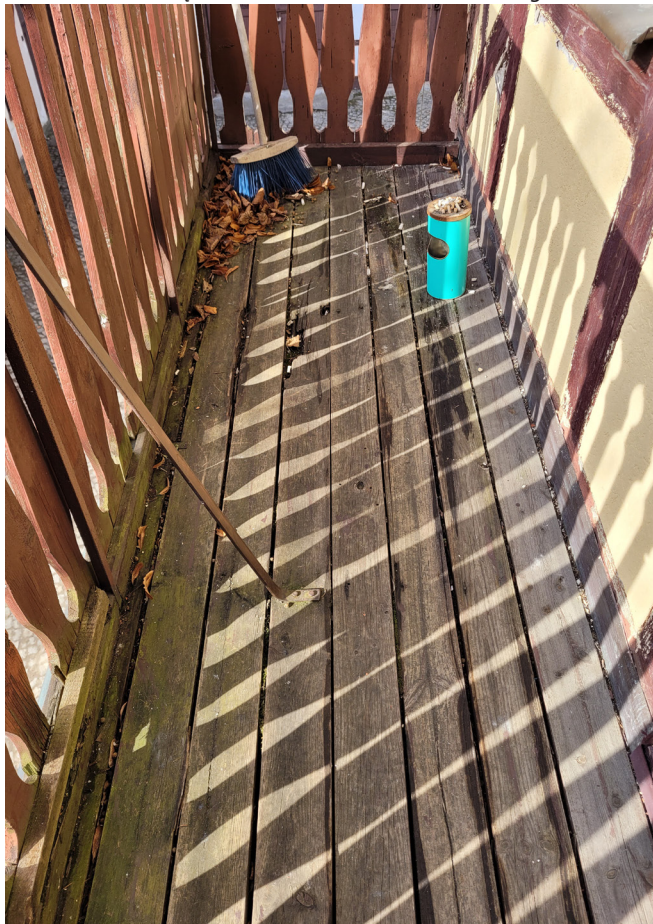
fot. 30. Dezintegracja tynku, wykwyty solne, złuszczenie się farb oraz silne skażenie mikrobiologiczne, marzec 2021, fot. M. Caban

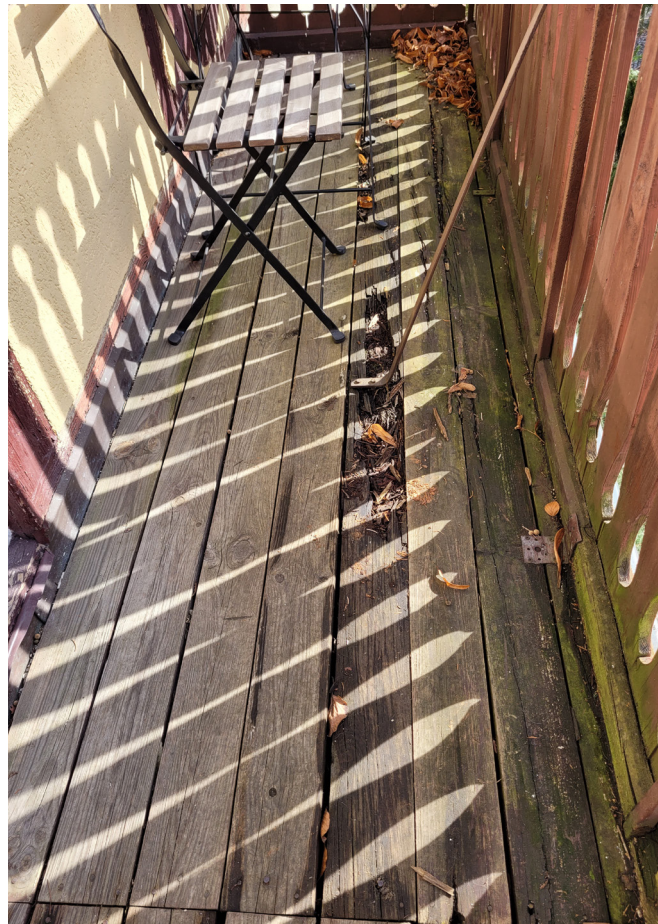
fot. 31. Balkon elewacji bocznej, pierwotnie stanowił, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 32, 33, 34. Brak izolacji oraz swobodne przenikanie wody spowodowało trwałe uszkodzenie balkonu, dezintegrację tynku, wykwity solne, łuszczenie się farb oraz silne skażenie mikrobiologiczne, marzec 2021. fot. M. Caban

fot. 35. Balkon elewacji bocznej, zgniłe odeskowanie podłogi oraz silne skażenie mikrobiologiczne, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 36. Balkon elewacji bocznej, zgniłe odeskowanie podłogi oraz silne skażenie mikrobiologiczne, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 37. Zawilgocenie tylnej ściany elewacji willi, wynikające prawdopodobnie z podciągania kapilarnego oraz zaciekania wody opadowej, co spowodowało dezintegrację tynku, wykwity solne, złuszczenie się farb oraz silne skażenie mikrobiologiczne, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 38. Uszkodzone zadaszenie świetlików kotłowni oraz zdeziintegrowane tynki elewacji.

fot. 39. Uszkodzone zadaszenie świetlików kotłowni oraz zdeziintegrowane tynki elewacji.

fot. 40. Widoczne, wykwity solne, łuszczące się farby oraz skażenie mikrobiologiczne oraz zniszczone metalowe parapety. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 41. Uszkodzone zadaszenie świetlików kotłowni oraz podstemplowana pergola tarasu, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 42. Zawilgocenie ściany, spowodowało dezintegrację tynku, wykwity solne oraz silne skażenie mikrobiologiczne.

fot. 43. Betonowe schody wejścia głównego, widoczna dezintegracja tynków ściany wzdłuż kosza oraz rury spustowej, marzec 2021, fot. M. Caban

fot. 44. Wykwity solne oraz silne skażenie mikrobiologiczne doprowadziły do zniszczeń elewacji, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 45. Zniszczone betonowe schody wejścia głównego

fot. 46. Zniszczone schody wejścia głównego willi.

fot. 47. Zniszczone schody wejścia głównego willi.

fot. 48. Zniszczone schody wejścia głównego. fot. M. Caban

fot. 49. Taras elewacji bocznej, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 50. Taras elewacji bocznej, widoczne popękane kafle gresowe oraz skażenie mikrobiologiczne, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 51. Odpływ tarasu bocznego, widoczne popękane kafle i silne skażenie mikrobiologiczne, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

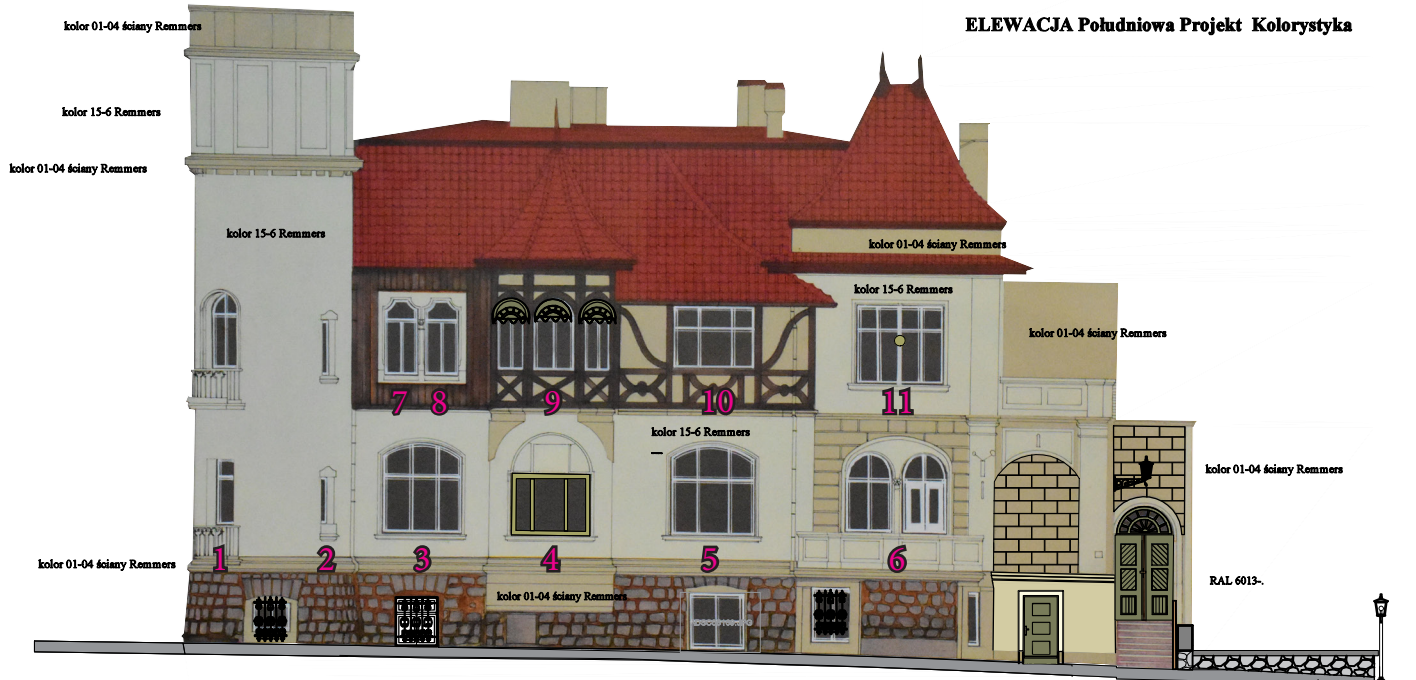
fot. 52. Zabytkowa lampa zamontowana na elewacji bocznej przy wejściu głównym, widoczne łuszczenie się farby i korozja metalu, stan 2020 rok. fot. M. Caban

fot. 53. Ściana parawanowa nad świetlikiem wejścia głównego, widoczne skorodowane obróbki blacharskie i zaciekanie wody opadowej po licu muru, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 54. Taras elewacji frontowej, widoczna dezintegracja tynku, wykwit solny, złuszczenie się farb oraz silne skażenie mikrobiologiczne, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

rys.1. Elewacja frontowa, cyframi zaznaczono okna opisywane w dalszej części programu.

fot. 55. Ościeżce okienne nr 3 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 56. Ościeżce okienne nr 5 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

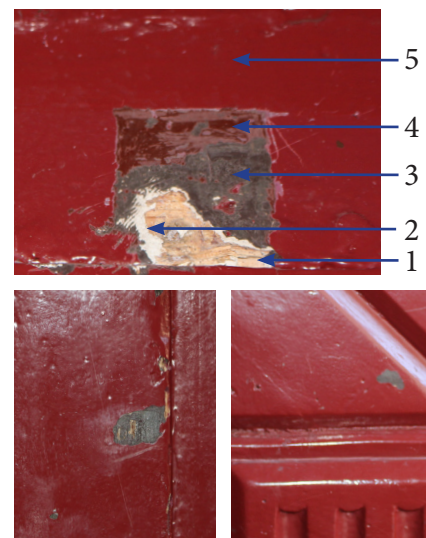
fot. 57. Ościeżce okienne nr 3 (widziane od wewnątrz), stolarka wtórnie przemalowana na biało, zamontowane parapety metalowe tytan - cynk. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 58. Ościeżce okienne nr 3 Oryginalna ozdobna klamka okienna. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 59. Drzwi główne z Oryginalnymi zdobieniami. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 60. Odkrytki oryginalnej warstwy malarskiej - warstwa nr 3 (zielona), marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 61. Ościerze okienne nr 4 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 62. Ościerze okienne nr 2 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 63. Ościerze okienne nr 1 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 64. Ościerze okienne i balkonowe nr 6 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 65. Ościerze okienne nr 7 i 8 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 66. Ościerze okienne nr 7 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 67. Ościerze okienne i balkonowe nr 10 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano lakieroboją. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 68. Ościerze okienne i balkonowe nr 9 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano lakieroboją. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 69. Ościerze okienne i balkonowe nr 9 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano lakieroboją. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

rys.2. Elewacja boczna, cyframi zaznaczono okna opisywane w dalszej części programu.

fot. 70. Ościeżce okienne nr 12 (widziane od wewnątrz), po wykonaniu odkrywek schodkowych osłonięto oryginalną zieloną warstwę malarską. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

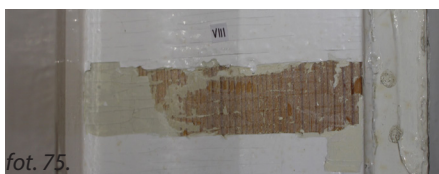
fot. 72.

fot. 73.

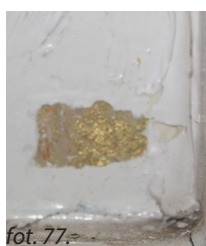
fot. 74.

fot. 75.

fot. 76.

fot. 77.

fot. 78.

fot. 79. Ościeżce okienne nr 13 (widziane od wewnątrz), po wykonaniu odkrywek schodkowych osłonięto oryginalną zieloną warstwę malarską. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

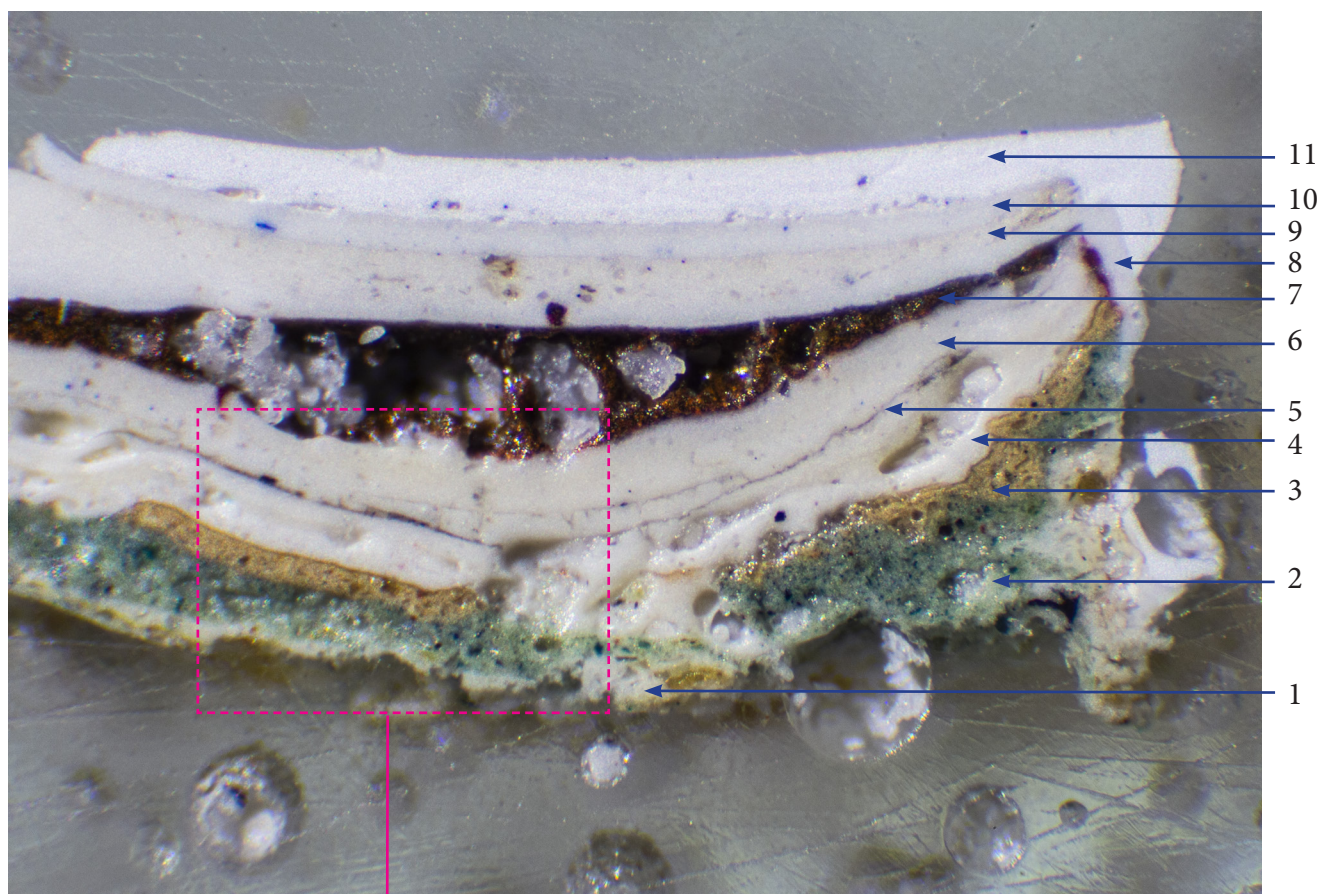

fot. 71. Ościeżce balkonowe nr 14 (widziane od wewnątrz), po wykonaniu odkrywek schodkowych osłonięto oryginalną zieloną warstwę malarską. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

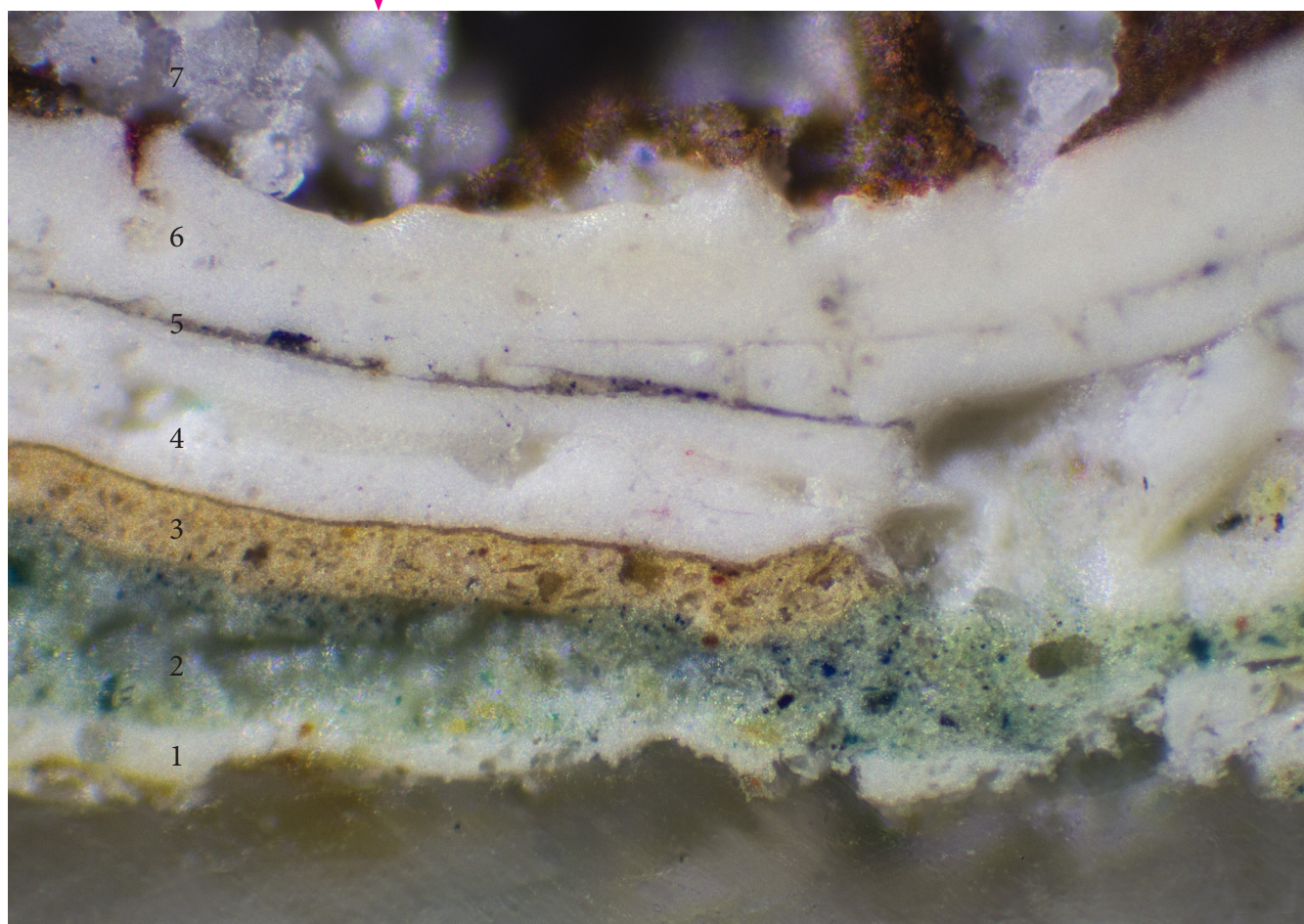

fot. 80. Ościeżce balkonowe nr 15 (widziane od wewnątrz), po wykonaniu odkrywek schodkowych osłonięto oryginalną zieloną i złotą warstwę malarską, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

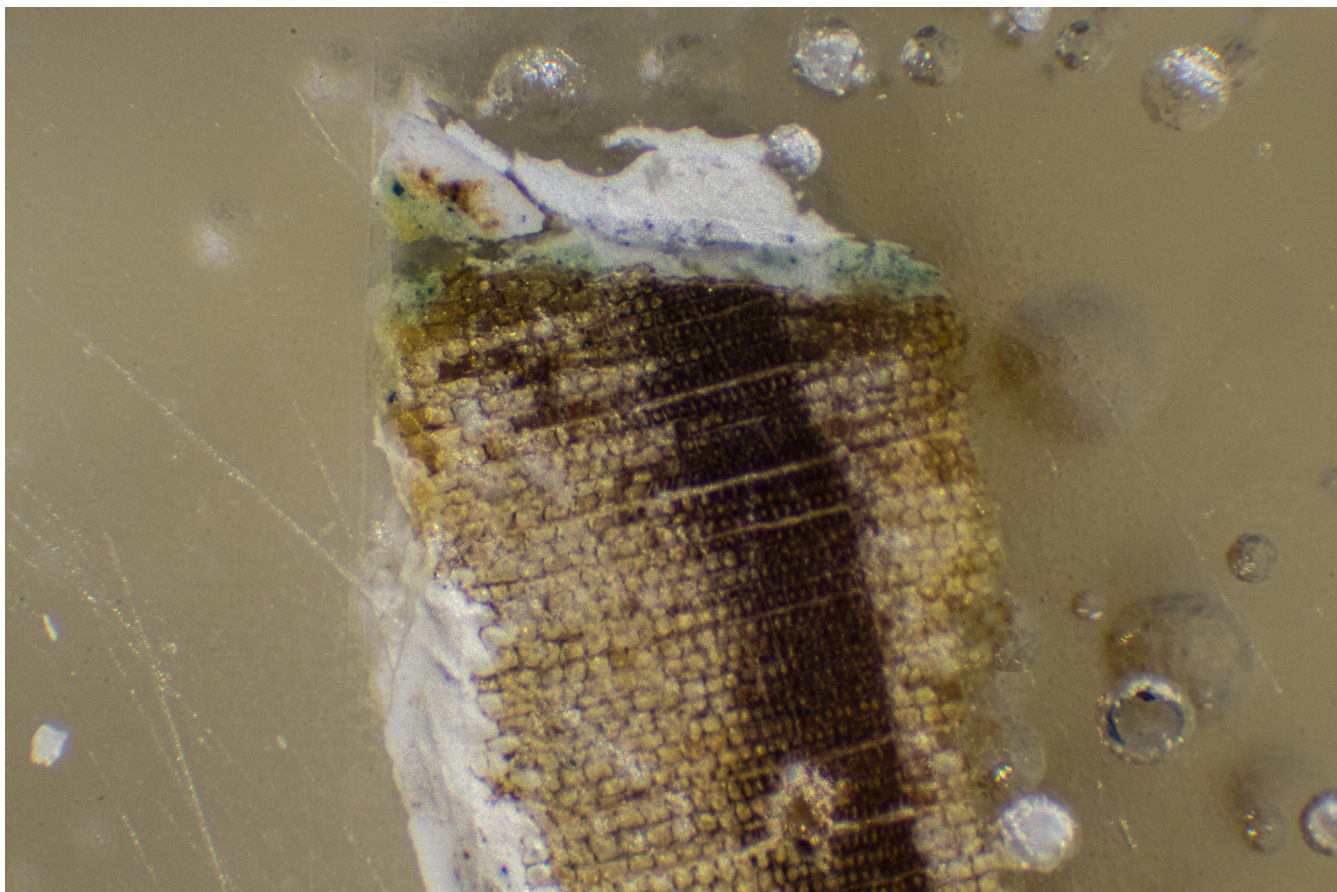
Odkrywki schodkowe wykonane na stolarce. Widoczne odsłonięte zielenie i złoto mineralne

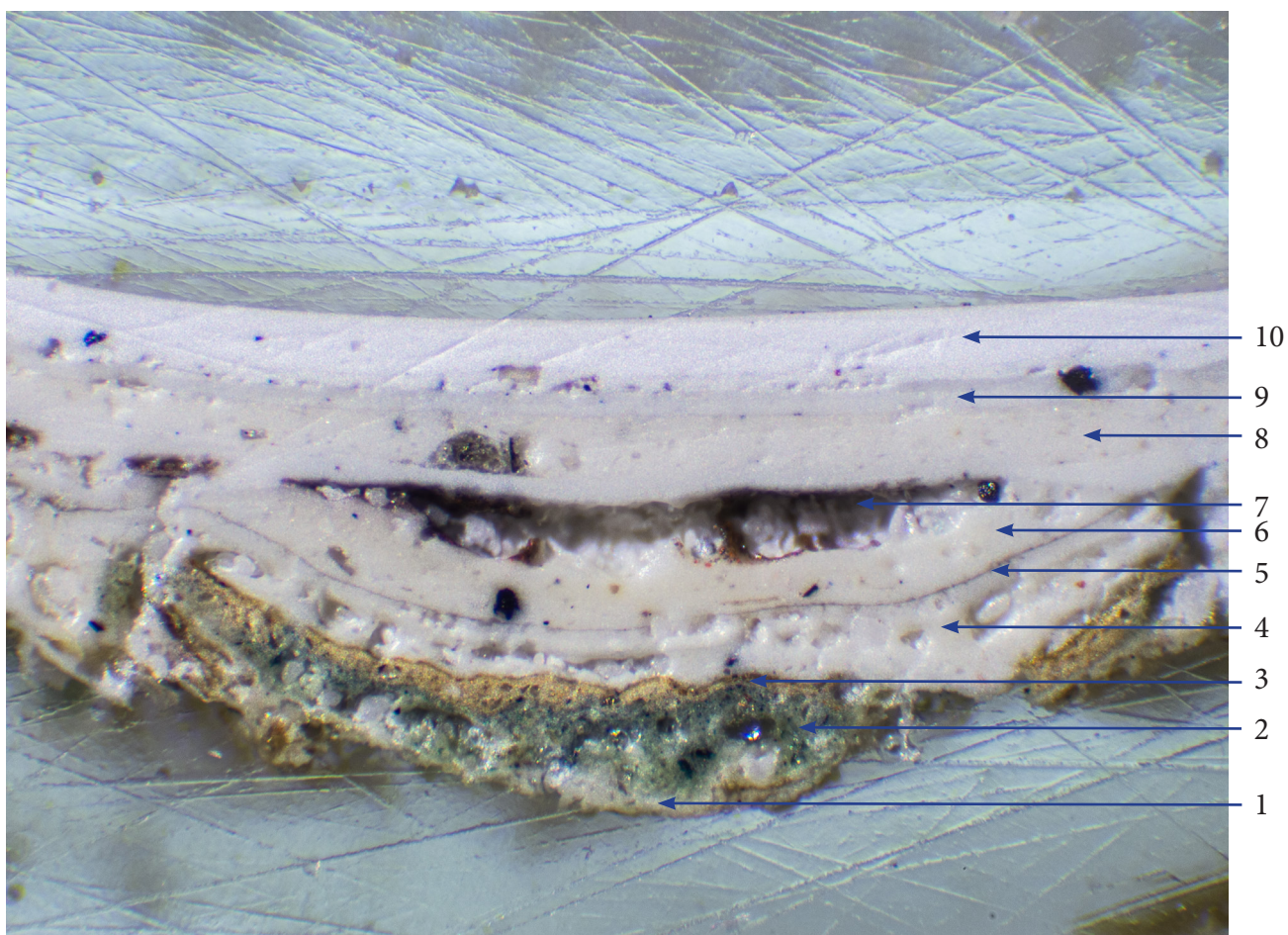
fot. 81. Przekrój stratygraficzny próbki pobranej z 14 ościeża okiennego
W wyniku wykonanych badań laboratoryjnych na próbkach widocznych jest 11 warstw malarskich, z czego pierwsza i druga to warstwy oryginalne - 1 - warstwa gruntu oraz druga warstwa malarska. fot. M. Caban

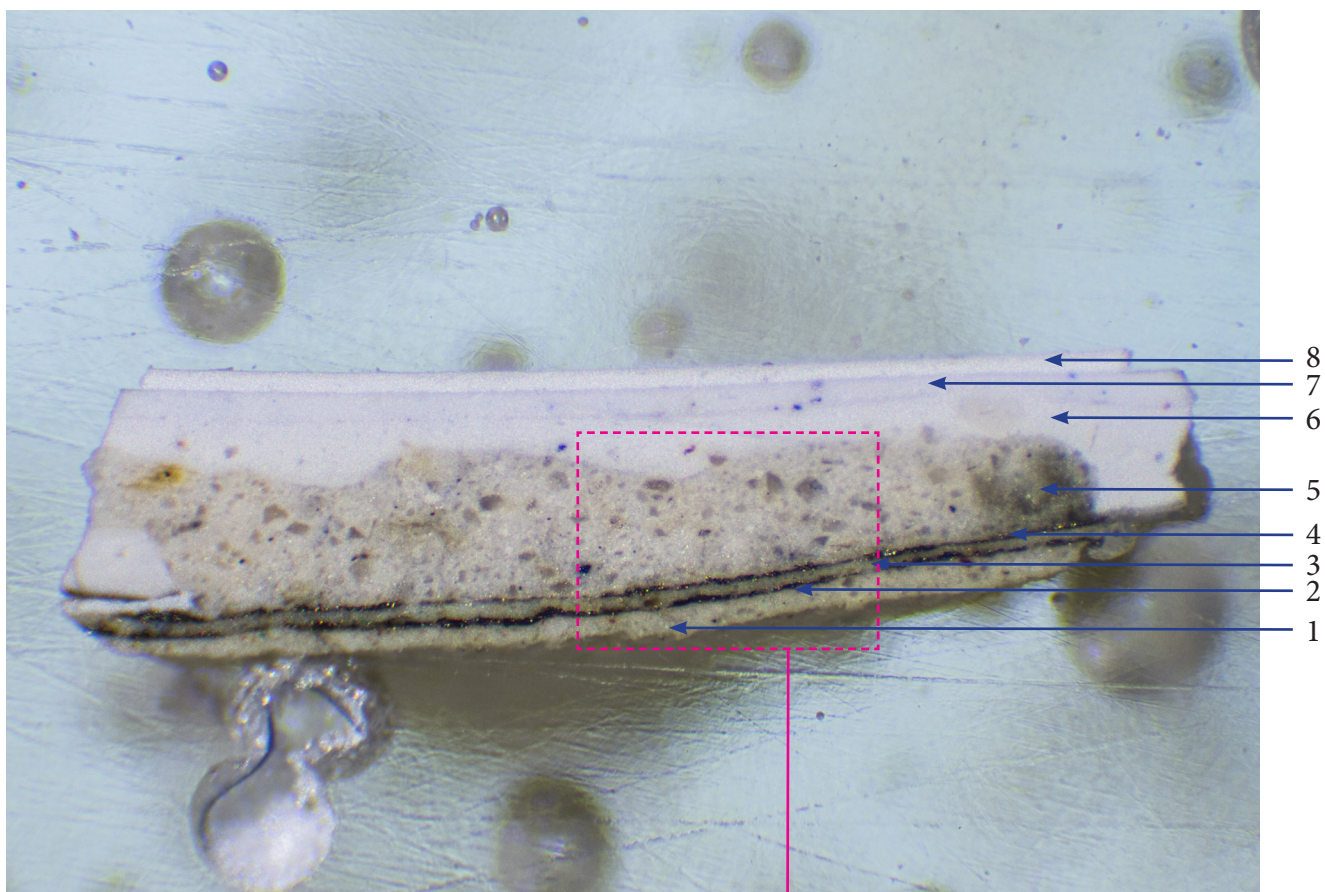
fot. 82. Przekrój stratygraficzny próbki pobranej z 14 ościeża okiennego
Przekrój stratygraficzny w powiększeniu widać warstwy - 1 - 7, gdzie warstwa 1 i 2 są warstwami pierwotnymi. fot. M. Caban

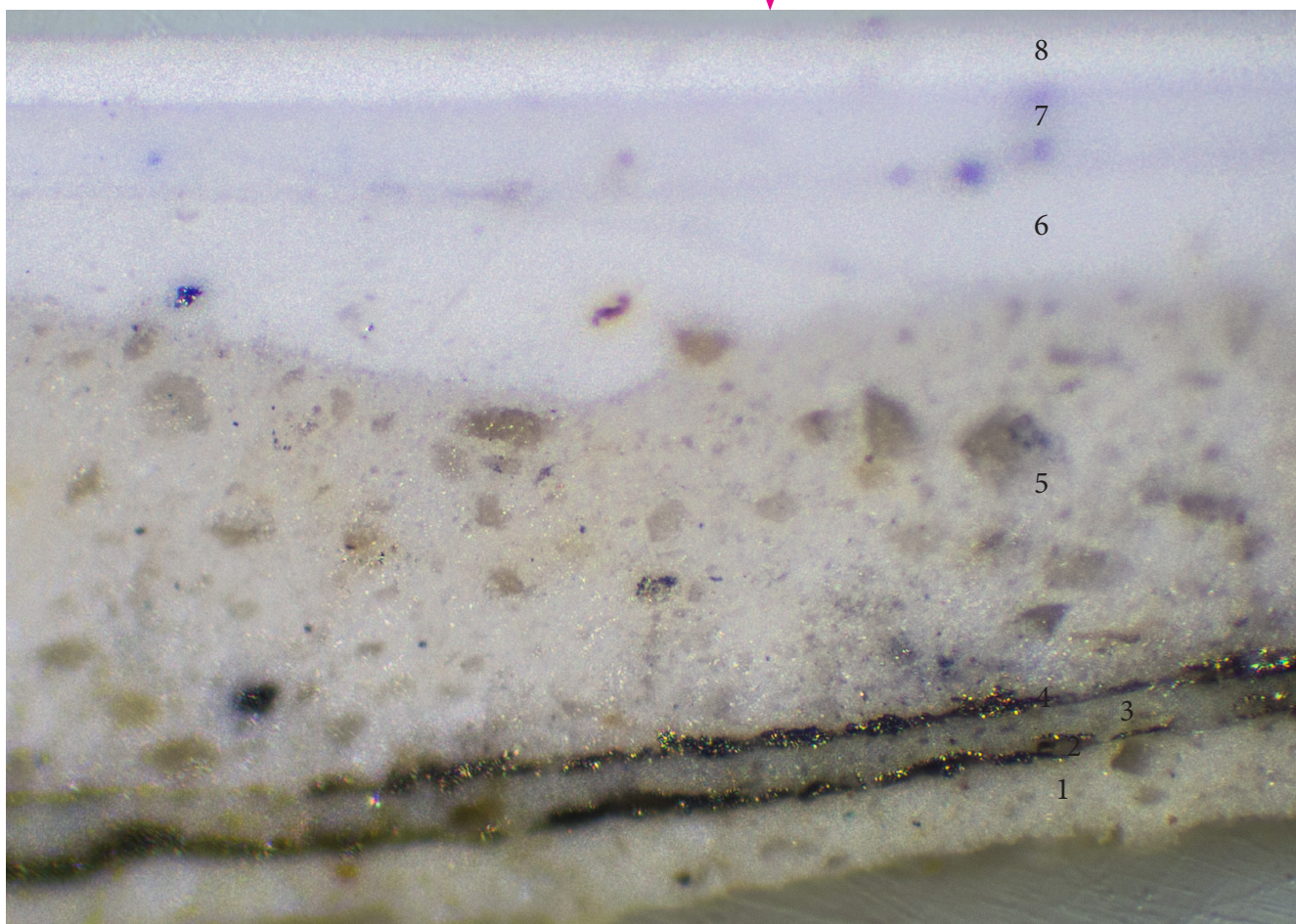
fot. 83. Przekrój stratygraficzny próbki pobranej z 13 ościeża okiennego
Na próbce widoczna warstwa zieleni leżąca na cienkiej zaprawce gruntu. fot. M. Caban

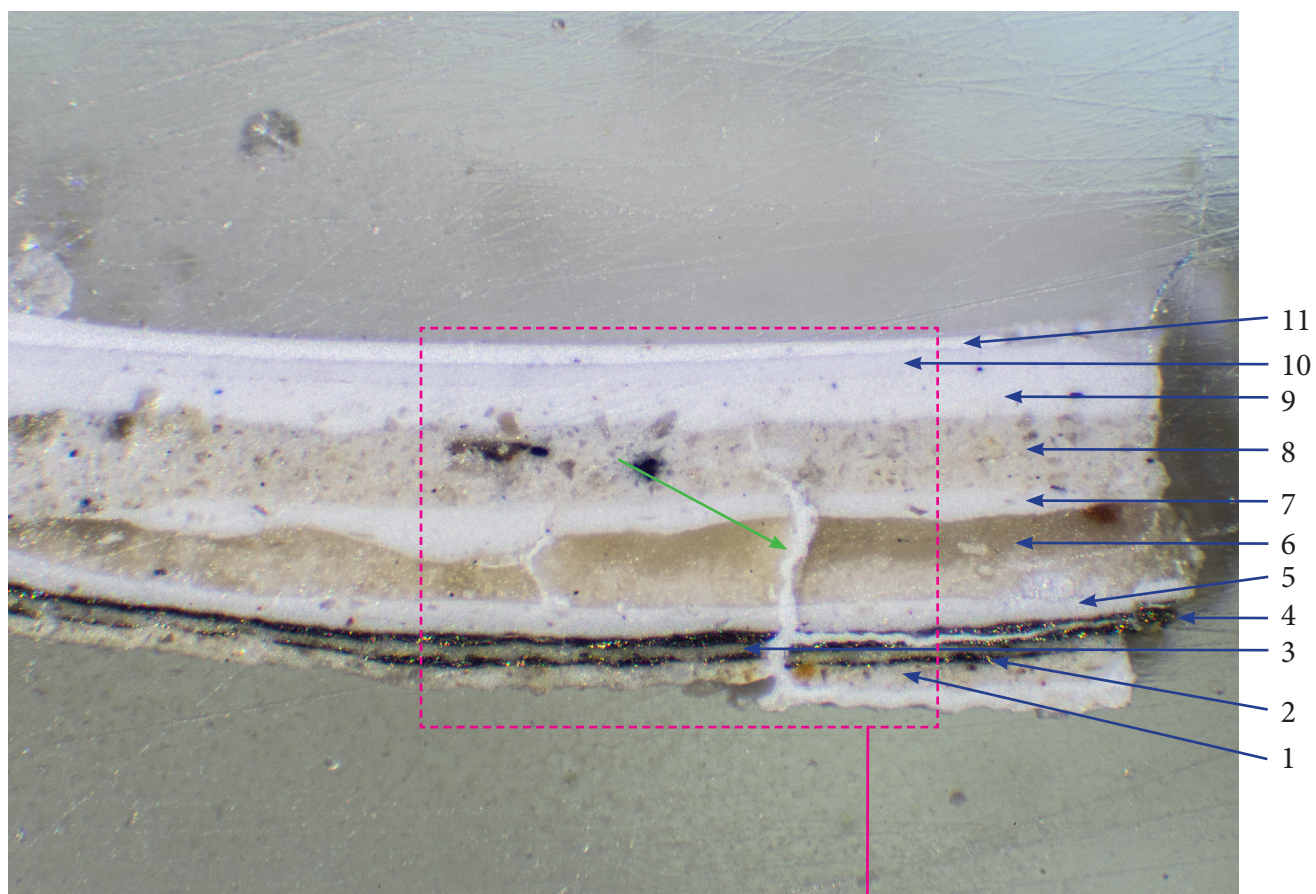
fot. 84. Przekrój stratygraficzny próbki pobranej z 12 ościeża okiennego
Przekrój stratygraficzny w powiększeniu widać warstwy malarskie - 1-10 gdzie warstwa 1 i 2 są warstwami pierwotnymi. fot. M. Caban

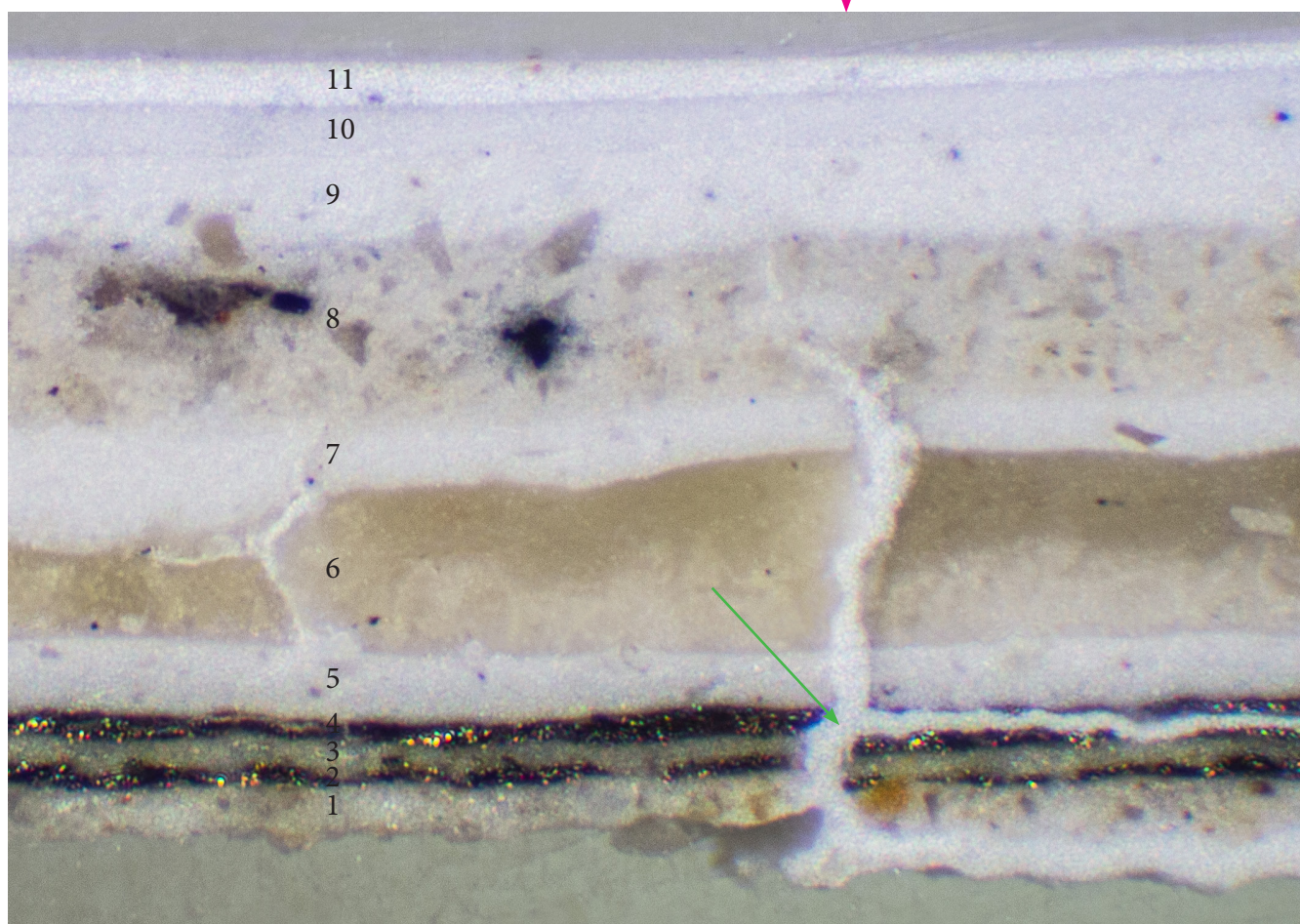
fot. 85. Przekrój stratygraficzny próbki pobranej z płyciny ościeża balkonowego nr 15
Przekrój stratygraficzny w powiększeniu widać warstwy malarskie - 1-8.
Warstwy 2 i 4 są powłoką ze złotem mineralnym. fot. M. Caban

fot. 86. Przekrój stratygraficzny próbki pobranej z płyciny ościeża balkonowego nr 15
Przekrój stratygraficzny w powiększeniu widać warstwy malarskie - 1-8.
Warstwy 2 i 4 są powłoką ze złotem mineralnym. fot. M. Caban

fot. 87. Przekrój stratygraficzny próbki pobranej z płyciny ościeża balkonowego nr 15
Przekrój stratygraficzny w powiększeniu widać warstwy malarskie - 1- 11 .
Warstwy 2 i 4 są powłoką ze złotem mineralnym. Zieloną strzałką zaznaczono podłknięcie farby z warstwy 9 pod warstwę 1. fot. M. Caban

fot. 88. Przekrój stratygraficzny próbki pobranej z płyciny ościeża balkonowego nr 15
Przekrój stratygraficzny w powiększeniu widać warstwy malarskie - 1- 11 .
Warstwy 2 i 4 są powłoką ze złotem mineralnym. Zieloną strzałką zaznaczono podłknięcie farby z warstwy 9 pod warstwę 1. fot. M. Caban

fot. 89. Ościeżce okienne nr 21 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 90. Ościeżce okienne nr 21 Uszkodzone drzwi balkonowe - widoczne popękane warstwy malarskie oraz porażone mikrobiologicznie drewno. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 91. Ościeżce okienne i balkonowe nr 21 (widziane od zewnątrz) widoczny montaż rolet antywłamaniowych oraz łuszczące się farby elewacji i detalu drewnianego. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 92, 93. Ościeżce okienne nr 21 Uszkodzone drewniane detale okapników okiennych, silna korozja mikrobiologiczna. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 94. Ościeżce okienne nr 22 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 95. Ościeżce okienne nr 18 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 96. Ościeżce okienne nr 19 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 97. Ościeżce balkonowe nr 23 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano lakierobejcą. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

rys.3. Elewacja tylna, cyframi zaznaczono okna opisywane w dalszej części programu.

fot. 98. Ościeżce okienne nr 32 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 99. Ościeżce okienne nr 33 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 100. Ościeżce okienne nr 28 wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 101. Ościeżce okienne nr 30 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 102. Ościeżce okienne nr 31 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 103. Ościeżce okienne nr 25 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

rys.4. Elewacja boczna, wschodnia, cyframi zaznaczono okna opisywane w dalszej części programu.

fot. 104. Ościeżce okienne nr 33 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 105. Ościeżce okienne nr 34 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 106. Ościeżce okienne nr 42 (widziane od wewnątrz), stolarka wtórnie przemalowana na biało, zamontowane parapety metalowe tytan - cynk. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 107. Ościeżce okienne nr 37 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 108. Ościeżce okienne nr 35 (widziane od wewnątrz), wszystkie warstwy malarskie zostały usunięte, stolarkę pomalowano wtórnie na biało. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 109. Ościeżce okienne nr 40 (widziane od wewnątrz), stolarka wtórnie przemalowana na biało, zamontowane parapety metalowe tytan - cynk. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

OKNA STREFY PRZYZIEMIA

fot. 110. Ościeżce okienne nr P1 (widziane od wewnątrz), stolarka wraz szkleniem pomalowana na biało, okno w bardzo złym stanie - do wymiany, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 111. Ościeżce okienne nr P1 naświetle - płaskowniki prawdopodobnie oryginalne, pręty pionowe kraty dodane wtórnie, ze względów bezpieczeństwa. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 112. Ościeżce okienne nr P1 Zniszone ściany naświetla, bardzo silne skażenie mikrobiologiczne wraz z widocznymi wykwitami solnymi. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 113. Ościeżce okienne nr P2 (widziane od wewnątrz), stolarka pomalowana na biało, okno w bardzo złym stanie - do wymiany, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 114. Ościeżce okienne P2 naświetle - oryginalna kuta krata, jej forma powinna posłużyć jako wzór do rekonstrukcji brakujących krat okien przyziemia, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 115. Ościeżce okienne P2 Zniszone ściany naświetla, bardzo silne skażenie mikrobiologiczne wraz z widocznymi wykwitami solnymi. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 116. Ościeżce okienne P3 (widziane od wewnątrz), stolarka pomalowana na biało, okno w bardzo złym stanie - do wymiany, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 117. Ościeżce okienne P3 metalowe elementy w naświetlu prawdopodobnie umieszczone wtórnie. Zaleca się ujednolicenie krat w oknach. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 118. Ościeżce okienne P3 Zniszone ściany naświetla, bardzo silne skażenie mikrobiologiczne wraz z widocznymi wykwitami solnymi. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 119. Ościerze okienne P4 (widziane od wewnątrz), stolarkę pomalowano wtórnie na białą, zachowały się oryginalne ozdobne klamki. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 120. Ościerze okienne P5 (widziane od wewnątrz), stolarkę pomalowano wtórnie na białą, zachowały się oryginalne ozdobne klamki. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 121. Ościerze okienne nr P5 Okno prawdopodobnie wtórne z lat 80, stan okna zły, stolarka pomalowana na białą. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 122. Ościerze okienne P6 (widziane od wewnątrz), stolarka pomalowana na białą, okno w bardzo złym stanie - do wymiany, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 123. Ościerze okienne P7 (widziane od wewnątrz), stolarka pomalowana na białą, okno w bardzo złym stanie - do wymiany, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 124. Ościerze okienne P8 stolarka pomalowana na białą, okno w bardzo złym stanie - do wymiany, widoczne oryginalne zapięcia okna (haczyki). marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 125. Ościerze okienne P9 (widziane od wewnątrz), stolarka pomalowana na białą, okno w bardzo złym stanie - do wymiany, marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 126. Ościerze drzwiowe nr P10 Skrzydło drzwi oraz ościeże zostały wymienione na plastikowe w białym kolorze, należy ujednolicić estetycznie. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

fot. 127. Ościerze drzwiowe nr P11 (widziane od wewnątrz), Metalowe drzwi kotłowni, należy ujednolicić kolorystycznie do całego projektu budynku. marzec 2021 rok. fot. M. Caban

PRACE INWENTARYZACYJNE I DOKUMENTACYJNE:

1. Prowadzenie na bieżąco rysunkowej i fotograficznej dokumentacji ingerencji w substancję zabytkową
2. Opracowanie dokumentacji powykonawczej z dokładnym opisem przeprowadzonych prac wraz z wynikami badań technologicznych.

ZAKRES PRAC BADAWCZYCH:

1. Badania technologiczne materiałów budowlanych: wypraw tynkarskich
2. Analiza składu nawarstwień na wątku ceglanym, kamieniach i tynkach oraz warstwach malarskich (jeśli takowe istnieją).
3. Badanie warstw malarskich i wypraw - określenie stratygrafii oraz budowy warstw, analiza pigmentów i spoiw.
4. Określenie rodzaju mikroorganizmów bytujących na elewacji.

ZAKRES PRAC KONSERWATORSKICH

I. ELEWACJE

1. Usunięcie wszystkich cementowych wypraw leżących na murze.
2. Usunięcie cementowych i bardzo zniszczonych fragmentów spoiny, z zachowaniem wszelkich śladów tynkowania historycznego.
4. Dezynfekcja. Eliminacja szkodliwych drobnoustrojów oraz zapobieganie ich rozwojowi. W zależności od rodzaju zidentyfikowanych w badaniach czynników degradacji biologicznej powinny zostać dobrane środki usuwające ich przyczynę oraz przeciwdziałające ich ponownemu rozwojowi. Oprócz unieszkodliwienia drobnoustrojów należy wziąć pod uwagę opracowanie metody skutecznego wieloletniego zabezpieczenia przed ponownym zarażeniem.
Do dezynfekcji zwalczającej mikroorganizmy (bakterie, glony, grzyby, mchy, porosty) należy wybrać gotowe preparaty typu BFA i Grünbelag-Entferner f-my Remmers lub Fungal, KEIM, Algat firmy Atlat lub równoważne.
5. Usunięcie całkowicie zdegradowanych tynków.
8. Wypełnienie i naprawa pęknięć oraz szczelin powstałych w skutek pracy murów. Do wypełnienia i na prawy pęknięć oraz szczelin powstałych wskutek pracy murów należy stosować technologię Hilti lub równoważną.

ELEWACJA PÓŁNOCNA I WSCHODNIA

1. Ściany elewacji północnej i wschodniej przed szpachlowaniem oczyścić za pomocą wody pod ciśnieniem z użyciem środka firmy Ceresit CT 98 lub równoważnej.
2. Ubytki detalu architektonicznego oraz ścianach elewacji uzupełnić szpachlówką CT 29.
3. Ściany po szpachlowaniu i reperacji zagruntować i pokryć tynkiem sylikatowym CT 73 Ceresit kornik 2 mm i pomalować farbą sylikatową Ceresit CT 54.
4. Detale architektoniczne - gzymsy, obramienia, imitacje kolumn i baz, pomalować farbą sylikatową jak wyżej bez struktury.
5. Kamienny cokół oczyścić za pomocą wody pod ciśnieniem wspomaganą środkiem chemicznym Ceresit CT 98.

ELEWACJA POŁUDNIOWA I ZACHODNIA

1. Ściany elewacji południowej i zachodniej. podlegają odnowieniu.
2. Ściany pokryte tynkiem strukturalnym należy przed malowaniem oczyścić z brudu i mikroorganizmów za pomocą myjki ciśnieniowej.
3. Ubytki tynku strukturalnego uzupełnić tynkiem sylikatowym, natomiast ubytki w detalach architektonicznych (obramienia okienne i drzwiowe, bonia, sztukaterie) wypełnić szpachlą tynkarską CT 29.
Detal architektoniczny pomalować farbą sylikatową CT 54.

Powłokę malarską należy nałożyć po wcześniejszym zagruntowaniu podłoża wodnym środkiem gruntującym o właściwościach wzmacniających i hydrofobizujących – Hydro – Tieffengrund firmy Remmers lub równoważną. Konserwowany obiekt ma zostać pokryty farbą na obszarze równym 100 % powierzchni ścian. GOTOWY MATERIAŁ PRZED UŻYCIEM MUSI POSIADAĆ AKCEPTACJĘ WYDANĄ PRZEZ INSPEKTORA NADZORU KONSERWATORSKIEGO

TARASY

1. Posadzki na tarasach rozebrać do płyty betonowej.
2. Wykonać izolację hydrostatyczną i termiczną.
3. Posadzki wykończyć płytami granitowymi. Wodę z tarasów odprowadzić spadkami do koryt w murku oporowym i wpuścić posadzkowym.
4. Uszczelnić rury odprowadzające deszczówkę. Cokoliki wykonać z płyt granitowych do 1/2 wys. płyty.
5. Przed przystąpieniem do robót obmiar pobrać in situ.
6. Grubość warstw podłogowych dostosować do stanu istniejącego.
7. Układ nowych warstw
 - płytki granitowe 25x30x2
 - klej do płytek MULTIKLEBER lub EXTRAFLEX firmy Remmers
 - elastyczna powłoka hydroizolacyjna ELASTOSCHLÄMME 2K firmy Remmers
 - warstwa gruntująca KIESOL firmy Remmers
 - jastrych cementowy 4 cm
 - folia PE 2x (warstwa poślizgowa)
 - izolacja termiczna - styropian ekstrudowany 5 cm
 - cementowy jastrych ochronny min. 5cm
 - folia PE (warstwa poślizgowa)
 - paroszczelna izolacja przeciwwodna PROFI BAUDICHT
 - gruntowanie: Kiesol firmy Remmers
 - warstwa spadkowa np. zaprawa cementowa Betofix R4 spadek 1-2% 5 cm
 - warstwa szepna
 - płyta stropowa taras

BALKON Z DESEK - I PIĘTRO - ELEWACJA ZACHODNIA.

1. Podłogę z desek wraz z legarami należy rozebrać i wykonać nową na podbudowie z jastrychu.
2. Podłogę należy wykonać z desek kompozytowych.
3. Legary systemowe, podłoga ocieplona styrodurem gr 5 cm.
4. Przy remoncie podłogi należy odnowić balustradę drewnianą wraz z belkami szachulcowymi na ścianie.
5. Przed przystąpieniem do robót należy obmiar pobrać in situ.
6. Grubość warstw podłogowych dostosować do stanu istniejącego.

ARCHITEKTONICZNE ELEMENTY DREWNIANE

Drewniane elementy jak gzymsy drewniane, drewno szachulca szczytów, drzwi drewniane zakonserwować przez. :

- powojenne przemaalowania olejne znajdujące się na drewnianych detalach architektonicznych należy usunąć metodami chemicznymi (przy użyciu preparatu do usuwania powłok olejnych na powierzchniach drewnianych np. 3V3 żel, ALKUTEX ABBEIZER firmy Remmers, zmywaczem uniwersalnym firmy Bondex lub SCANSOLEM firmy Scandia) i mechanicznymi. Miejsca, w których trudno będzie usunąć warstwy olejne można doczyścić przez zastosowanie metody termicznej - delikatne podgrzewanie powierzchni farb gorącym powietrzem, a następnie usuwanie rozpuszczonych farb szpachelkami i skalpelami.
- Wzmocnienie miejsc osłabionych preparatami na bazie żywic np. Epoxi – Holzverfestigung lub PUHolzverfestigung firmy Remmers. Elementy mocno rozrzużbione wzmocnić dwu i trzykrotnie jeżeli będzie taka konieczność.

- Zdezynfekowanie trzykrotnie drewna preparatami biobójczymi np. Biotin R, Altax Środek Grzybobójczy
 - Uzupełnienie drobnych ubytków drewna masą drewnopodobną np. Epoxi – Holzersatzmasse pod kolor drewna.
 - Uzupełnienie dużych ubytków przez flekowanie. Ubytki należy uzupełnić metodami stolarskimi, pamiętając, aby drewno stosowane do uzupełnień było dobrze przygotowane i wysezonowane.
- W przypadku drewna szczytów oraz gzymsów wieńczących wykonać badania stratygraficzne po postawieniu rusztowania. Wykonać próby koloru. Elementy zniszczone, wypaczone, przegniłe wymienić na nowe lub wycinać fleki w drewnie uszkodzonym i dobierać drewno jak oryginalne do wstawienia w miejsce ubytku.

5. Pomalować całość powierzchni drewnianych dwu- trzykrotnie olejem firmy Koopmans

GOTOWY MATERIAŁ PRZED UŻYCIEM MUSI POSIADAĆ AKCEPTACJĘ WYDANĄ PRZEZ INSPEKTORA NADZORU KONSERWATORSKIEGO

KRATY METALOWE

1. Usunąć powłoki farb z elementów metalowych - metodami chemicznymi
2. Powierzchnię elementów metalowych oczyścić preparatem np. Renix Poler 025 i zabezpieczyć taniną oraz farbą lakową grafitshwarz.
3. Montaż elementów metalowych.
4. Wtórne kraty z prętów zbrojeniowych wymienić na kute kształtem i formą przypominające oryginalne zmontowane w oknach przyziemia.

NAŚWIETLA

1. W fosach piwnicznych skuć tynki wewnętrzne i wykonać nowy tynk renowacyjny WTA CR-62 a następnie pomalować farbą CT 48 Ceresit (lub równoważną.).
2. Przemurowanie korony naświetli należy wykonać w we wszystkich znajdujących się na elewacji tylnej (4 sztuki). Wymurowanie wyciągnąć ponad linię gruntu.

II. KONSERWACJA ZABYTKOWYCH ELEMENTÓW DREWNIANYCH - stolarki okiennej i drzwiowej

PRACE WSTĘPNE

1. Zinwentaryzować, oznakować i zdemontować ramy okienne i witraże
2. Zinwentaryzować i oznakować szklenie witrażowe.
3. Zdemontować i zabezpieczyć kwatery witrażowe przeznaczone do ponownego wstawienia.
4. Wykonanie prowizorycznych zamknięć na czas prowadzenia remontu okien (płyty OSB)

KONSERWACJA ELEMENTÓW DREWNIANYCH - KONSERWACJA OKIEN 12, 13, 14, 15 ORAZ DRZWI WEJŚCIA GŁÓWNEGO

1. Ościeżnice konserwować in situ. (najpierw wykonać próby)
2. Zdemontowane ramiaki okienne przewieźć do pracowni konserwatorskiej.
3. Usunąć przemalowania na ramiakach i okapnikach po wykonaniu prób usuwania - warstwy olejne można doczyścić przez zastosowanie metody termicznej - delikatne podgrzewanie powierzchni farb gorącym powietrzem, a następnie usuwanie rozpuszczonych farb skalpelami.
4. Dezynfekcję i dezynsekcję wykonać np. za pomocą preparatu HYLOTOX firmy Altax lub preparatem XIREIN firmy Maimeri.
5. Wykonać naprawy stolarskie drewna - klejenie pęknięć, flekowanie szczelin przy pomocy dobranego, wysezonowanego materiału drewnianego odpowiedniego gatunku drewna. Uzupełnienie ubytków, profili za pomocą drewnianych fleków.
6. Impregnacja oczyszczonych powierzchni drewnianych gorącym pokostem (odtworzenie oryginalnego zabezpieczenia). Alternatywą jest impregnacja przy użyciu 10-15 % roztw. PARALOIDU B 72 w toluenie albo systemowe impregnaty żywiczne).
7. Wypełnienie małych ubytków szpachlami do drewna odpornymi na warunki atmosferyczne (np. Sinto

Legno prod. Antichita' Belsito s.r.l., żywica poliestrowa z włóknem drzewnym - właściwości mechaniczne podobne do drewna. Utwardzacz nadtlenek kwasu benzoowego[1]; wewnątrz dopuszczalne kity akrylowe np. f-my Tikurila. Uzupełnienia starannie wyszlifować.

Uwaga: nie zabiegać o całkowite wygładzenie powierzchni drewna. Uszanować patynę w postaci naturalnych wgłębień tworzonych przez słoje przyrostów letnich.

Większe ubytki flekować ewentualnie uzupełniać masami trocinowymi na bazie poliuretanów np. Firmy Remmers lub Soudal.

8. Ościeża należy scalić kolorystycznie technikami konserwatorskimi. Należy przewidzieć malowanie laserunkowe lub półkryjące. W płycinach drzwi balkonowych zidentyfikowano dekoracje wykonane złotem mineralnym. Wszystkie prace przy oknach 12, 13, 14, 15 oraz drzwiach wejścia głównego powinny być wykonane przez dyplomowanego konserwatora dzieł sztuki.

KONSERWACJA ELEMENTÓW DREWNIANYCH - OKNA WTÓRNICIE POMALOWANE NA BIAŁO

1. Ościeżnice konserwować in situ. (najpierw wykonać próby)
2. Zdemontowane ramiaki okienne przewieźć do pracowni konserwatorskiej.
3. Usunąć przemalowania na ramiakach i okapnikach po wykonaniu prób usuwania - metodami chemicznymi (przy użyciu preparatu do usuwania powłok olejnych na powierzchniach drewnianych np. 3V3 żel, ALKUTEX ABBEIZER firmy Remmers, zmywaczem uniwersalnym firmy Bondex lub SCANSOLEM firmy Scandia) i mechanicznymi. Miejsca, w których trudno będzie usunąć warstwy olejne można doczyścić przez zastosowanie metody termicznej - delikatne podgrzewanie powierzchni farb gorącym powietrzem, a następnie usuwanie rozpułchnionych farb szpachelkami i skalpelami.
4. Dezynfekcję i dezynsekcję wykonać np. za pomocą preparatu HYLOTOX firmy Altax lub preparatem XIREIN firmy Maimeri.
5. Wykonać naprawy stolarskie drewna - klejenie pęknięć, flekowanie szczelin przy pomocy dobranego, wysezonowanego materiału drewnianego odpowiedniego gatunku drewna. Uzupełnienie ubytków, profili za pomocą drewnianych fleków.
6. Impregnacja oczyszczonych powierzchni drewnianych gorącym pokostem (odtworzenie oryginalnego zabezpieczenia). Alternatywą jest impregnacja przy użyciu 10-15 % roztw. PARALOIDU B 72 w toluenie albo systemowe impregnaty żywiczne).
7. Wypełnienie małych ubytków szpachlami do drewna odpornymi na warunki atmosferyczne (np. Sinto Legno prod. Antichita' Belsito s.r.l., żywica poliestrowa z włóknem drzewnym - właściwości mechaniczne podobne do drewna. Utwardzacz nadtlenek kwasu benzoowego[1]; wewnątrz dopuszczalne kity akrylowe np. f-my Tikurila. Uzupełnienia starannie wyszlifować.
Uwaga: nie zabiegać o całkowite wygładzenie powierzchni drewna. Uszanować patynę w postaci naturalnych wgłębień tworzonych przez słoje przyrostów letnich.
Większe ubytki flekować ewentualnie uzupełniać masami trocinowymi na bazie poliuretanów np. Firmy Remmers lub Soudal.
8. Pomalować całość powierzchni drewnianych farbą Rofalin firmy Remmers

KONSERWACJA ELEMENTÓW ŚLUSARSKICH

1. Usunąć powłoki farb z elementów metalowych - metodami chemicznymi - należy zwrócić uwagę czy elementy metalowe - typu zawiasy nie były pokryte warstwą malarską w kolorze stolarki.
2. Wszystkie elementy okuciowe w stolarce należy poddać kompleksowej konserwacji, a następnie zamontować na swoich pierwotnych miejscach.
Do opracowania ich powierzchni, o ile nie stwierdzi się na nich warstw malarskich, należy przewidzieć jako warstwę zewnętrzną malowanie czarną matową farbą chemoutwardzalną oraz wykończenie grafitem bądź zabezpieczenie taniną i warstwami woskowo-grafitowymi. Rodzaj zabezpieczenia będzie konsultowany z nadzorem konserwatorskim odnośnie poszczególnych elementów.
3. Montaż elementów metalowych.